Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

In hoc corpore continentur tripartite historie ex Socrate Sozomeno et Theodorico in vnu[m] collecte et nuper de greco in latinu[m] translate libri numero duodecim ... Cassiodori senatoris iam ...

Cassiodorus, Flavius Magnus Aurelius

Augustensis, [ca. 5.II.]1472

[Text]

urn:nbn:de:bsz:31-323790

Visual Library

De conuerſiõe gentis indoꝝ atq; perſarum Ca. Primũ
Quomodo iudei xpianos accuſauerit apud perſas et qui vel quanti vel quib⁹ modis paſſi ſũt apud perſas. Secundum
Epl'a conſtantini ad perſarũ regẽ pro xpianis. Tercium.
De alexãdri põtificis alexãdrini fine et de ĩicio pſulis athanaſij. iiij.
Que cont̃ athanaſiũ geſta ſũt et quõ refugit ad principem. v.
Quomodo ſit arrius ab exilio reuocatus et qualem libelluz dederit coſtantino et de fraudibus arrianorum. vj.
Epiſtola conſtantini euocantis epiſcopos ut athanaſij cauſas ipſe cognoſceret. vij.
Quia venientes epiſcopi arrio fauẽtes athanaſio detraxerũt ita ut de exilio mitteretur. viij.
Quomodo marcell⁹ ancyran⁹ depoſit⁹ ſit et de aſterio ſophiſta. ix.
Quomodo arrius dũ ſtudet ab alexandro conſtantinopoleos ĩ communionem ſuſcipi ſit extinctus. x.
Quia prius arriani cũ orthodoxis cõueniebãt atq; cõmunicabãt et de lege conſtantini qua iuſſit hereticorum oratoria eccleſias appellari. Capitulum Vndecimum.
Quomodo et vbi conſtantinus imperatores tres ſuos filios ordinauit Et percepto baptiſmate ſit defunctus. Duodecimum.

Sozomenus

IN TEMPORIB⁹. RELIGIOSI. PRINCIPIS. CONſtantini et indorum gentes et hiberorum xpiani dogmatis rudimẽta ſuſceperunt. Sed etiam armenios tũc primum audiui xpianos effectos. Aiũt eni mitridatem regem tunc gentis illius ex quodam mirabili ſigno dei qđ circa ei⁹ domuz euenit xpianum fuiſſe factum Et omnes ſimul eius dicioni ſubiectos vna preceptiõe iuſſiſſe ut ſimiliter deo colla ſũmitterent. Vnde et apud ceteros confines chriſtianum dogma tranſiuit et multitudine dilatatũ eſt. Apud perſas autem iniciũ xpianitatis eſtimo hoc modo celebratũ. Dum quidaz coꝝ occaſiõe cõmercij ad oſtroinos et ad armenios veniẽtes ut aſſolet ſctis illic colloquerent̃ viris et coꝝ virtutes experirent̃ cumq; tp̃e procedẽte creſcerẽt et ecc̃ias et ſacerdotes pariter ceteroſq; miſtros hr̃e ceperunt. Hoc aũt factũ non mediocriter contriſtabat magos q̃ religionem perſarum veluti quedaz ſacerdotalis tribus p ſucceſſiõez

generis ab inicio cõmiſſaꝫ habere noſcuntur. Afficiebat enĩ etiaꝫ
iudeos naturaliter quodammodo chriſtiani dogmatis inimicos·
Quapropter accuſauerūt apud ſaporem tūc re- ·Ca·ij·
gem ſimeonem archiepm ſeleucie et centheſifontes ciuitatum
in perſidia regalium tanq̃ amicus eſſet ceſari romanoꝝ eiq; perſaꝝ
negocia depalaret, Credens autẽ derogatiōibꝯ is ſapor : primum q̃-
dem tributis in menſis xp̄ianos afficiebat· eo ꝙ plīmos eoꝝ agno-
ſceret · q: pauptatem magis eligerent · crudelibꝯq; viris · hꝰmodi
exactiones iniunxit quatenus ex egeſtate pecuniaꝝ ꝛ nimietate exa
ctoꝝ vim paſſi xp̄e religiōis iura ꝯtemnerēt Poſt hec aūt ſacerdotes
miniſtroſq; dei gladijs minacibꝯ interemit ecc̄ias ſubuertit·et vaſa
eoꝝ omnia publicauit : ſimeonem vero deduci iuſſit ad ſe tanq̃ ꝓ-
ditorem perſarum regni atq; religionis, Magi ſiq̇dem auxiliātibꝯ
ſibi iudeis cum feſtinatione ecc̄as deſtruxerūt, Simeon autem cõ-
prehenſus ferroq; vinctus ad regem uſq; deducitꝰ. Qui vir effectus
magnus et omni fortitudīe precioſus. Nam cum eum torquendum
ſapor iuſſiſſet introduci neq; timuit neq; adorauit. Pro qua re ve
hementius efferatꝰ rex inquiſiuit cur non adoraſſet quippe quod p̄ꝰ
conſueuerat. Ad quem ſimeon : Prius inquit nõ vinctus adduce-
bar ut negarem veri dei culturam·et nihil in hoc dubitans que ſūt
ſollemnia regis implebam, Nunc aūt phas mihi nõ eſt hoc agere.
Veni nanq; ꝓ nr̄o dogmate et pietate decertaturus. Hec dicenteꝫ
precepit rex adorare ſolem · et facienti : plīma daturū ſe cum maxīo
honore munera compromiſit. Reluctantem vō interminatus eſt eē
moriturum et oēm chriſtianoꝝ gentē. Cumq; nec terroribus potuiſſet
mouere ſimeonem nec mulcere promiſſionibus· ſ; fortiter pmaneret
nunq̃ adorare ſolem ne proditor ſue religionis exiſteret · precepit eū
in vinculis retineri credens eum poſſe longo tp̄e declinari· Cumq;
duceretꝰ ad carcerē vidit eum aſtazidis ſenior quidaꝫ eunuchus nu-
tritor ſaporis et maior regie domus : et conſurgens adorauit eū, Se-
debat nanq; ante ianuas regis·quem ſimeon increpauit iniurioſe
et cum furore clamauit auerſatuſq; deſpexit. Is enĩ dū xp̄ianꝰ eſſet·
non ante multū tempus vim paſſus adorauerat ſolem, Quo facto
repente flens eunuchus cum gemitu veſtem q̇deꝫ claram qua indu-
tus erat exutus eſt et lugubrem accipiēs amictū ante domum regiā

ſedebat flens atqꝫ gemens. Heu inquit q̄lē credam eē circa me deum
quem ego negaui dum ꝓ hac cauſa dudū amiciſſim⁹ ſimeon neqꝫ
verbum mihi crediderit et ſic auerſatus cū furore tranſiuit. Dum
hec ſaporis audiſſet euocans eum cauſam luctus inquiſiuit aut ſi q̄
ei circa domum erumna contigerit. Reſpondens vſtazidis ait. O
rex nihil ī huius ſeculi domo importuni paſſus ſum vtinaꝫ pro his
que mihi nunc euenerunt vniuerſas calamitates alias incidiſſem.
Lugeo nanqꝫ cur viuo qui dudum debueram mori. Video ſoleꝫ q̄
mihi parcere volens nō voto mee voluntatis adoraui. Quapropt̄
ꝓ vtroqꝫ me mori iuſtiſſimum eſt qꝛ & ꝓditor ſum xp̄i ⁊ te q̄ decepi
Et ille quidem hec dicens iurauit ꝑ celi et terre creatorem. ⁊ ſuaꝫ
vlterius non ſe mutare ſentenciam. Saporis autem ammiratu⁹
eunuchi conſtantiam ampli⁹ ſeuiebat aduerſus xp̄ianos tanquam
maleficijs hoc agere preualerent. Parcens aūt ſeniori. nunc lenitate
nunc minis omni virtute eum ſe ſubuertere iudicabat. Cunqꝫ nil
ageret. vſtazide ꝯfitente nunq̄ ſe fore ſic fatuū uti pro deo creatore
cunctoꝝ illa coleret potius que creata ſūt. Tunc ira commotus iuſ-
ſit gladio eius caput abſcidi. Cunqꝫ duceret̄ ad necem rogauit ſpi-
culatorem ut paululum ſuſtineret tanq̄ aliquid regi mandaturus
Et vocans quendaꝫ fideliū eunuchorum iuſſit ut diceret hec ſapori.
Pro fauore quem hactenus a iuuentute habui circa vr̄aꝫ domū o rex
patri tuo et tibi miniſtrans ſtudio competenti teſtib⁹ non indigeo.
tu nanqꝫ bene noſti. Pro oīb⁹ g⁹ que aliq̄n vobis impendi nequis
ignorantiū putet me ſuppliciū ſuſtinere tanq̄m infidelem regni aut
male cui⁹piaꝫ volūtatis. ſꝫ ut potius manifeſtuꝫ fiat qđ agit̄ preco
clamās denunciet vniuerſis. qꝛ vſtazidis capite truncatur. nō regi⁹
inimicus. ſꝫ xp̄ianū ſe eē ꝯfeſſus eſt deum ꝓp̄uꝫ apud regem negare
contemnens. Hec quideꝫ eunuchus regi nunciauit. Porro ſaporis
ſcđm petitiōeꝫ vſtazidis preconeꝫ clamare fecit. Eſtimabat enī alio⁹
poſſe a xp̄anitate reuocare xp̄ianos ſi mente ꝑcipent qꝛ nulli parcēt
xp̄iano qui ſenē nutritorē et deuotū ſue familiaritatis occidēt. Vſta-
zidis aūt ſtuduit clamari cauſaꝫ ſue necis credens quia cum ꝑ trorē
adoraſſet ſolem multos chriſtianoꝝ deduxerit ad timorē nē autem co-
gnoſcētes ꝓ religione mortuū imitatores multos ſue virtutis effice-
ret. Hoc itaqꝫ modo vſtazidis glorioſiſſima morte tranſlatus eſt.

Simeon autē agnoſcēs ī carcere·gratificos ꝓ eo himnos obtulit
deo· Altera vero die que erat ſexta feria ſeptimane maioris· in qua
ante reſurrectiōis feſtiuitatem annua ſalutaris paſſionis memoria
celebrat̄·etiā ſimeonem decreuit rex ferro perimere, Deductus enī e
carcere rurſus ad palaciū regis nimis intrepide loquebat̄ ſapori de
dogmate·et nec illū nec ſolem paſſus eſt adorare. Eademq̄ die ſilr̄
interimi iuſſi ſūt·et alij centum in carcere conſtituti. Nouiſſime vͦ
ſimeonem occidi preceptum eſt· ita ut mortem videret vniuerſorum
Erant etenim horum alij quidem epī·alij preſbiteri·alij diuerſorū
ordinum clerici. Cumq̄ omnes ducerentᷣ ad mortē· aduenieēs ſūmꝰ
princeps magoꝝ interrogabat eos· ſi vellent viuē et regis religiōez
colere et ſolem pariter adorare. Cumq̄ nullus hāc eligeret vitā·ſpi=
culatores circa necem martirum laborabant. Simeon aūt aſſiſtenſ
confortabat vniuerſos· et de reſurrectiōe ac pietate loquebat̄ atq̄ de
ſacris ſcripturis adhibēs fidē·dicebat vitam quidem veram eſſe· ſic
mori·mortē vero manifeſtam negare deum·adijciens·q: poſt pau=
lulum etiā nullo perimente mors accidit, Hic eſt enim oībꝰ natis
ſuis ineuitabilis·poſt hec aūt ꝑpetuitas nō oībus ſimlr̄ accidit · ſed
velut ex quodā ponde̊ ·oēz ratiōez reddent hoīes huiꝰ vite· et eoꝝ q̄
bene geſſerūt retributiōez·et penas maloꝝ ſine dubitatiōe recipient.
Maius aūt bonoꝝ oīū nihil eſt ac beatiſſimū·q̄z eligere mori ꝓ deo

Hec dicente ſimeone· et tanq̄z filios edocente in certamibꝫ ſacriſ
modo quo decebat vnuſquiſq̄ exercitatus alacrit̄ currebat ad necē
Cumq̄ omnes centū ſpiculatoꝛ trāſiſſet nouiſſime venit ad ſimeonē
et abedechalam et ananiam·ambo namq̄ ſenes cani·ſub eiꝰ ecclīa cō
ſtituti cum eo fuerant cōprehenſi ꝛ erant ī vinculis, Tunc itaq̄
puſicus qui ſuꝑ omnes artifices regis erat ibi conſiſtens·et videns
ananiam trementem cum prepararetur ad necem ait, Paululum
o ſenex claude oculos et ſecurus eſto·mox enim xp̄i videbis aſpectū.
Cumq̄ dixiſſet hoc repente comprehenſus ductus ad regē et xp̄ianꝰ
eſſe manifeſtatᷣ·eo q̄ pro dogmate fuiſſet locutus libera intentione
martiribꝫ, Tunc rex extraneo quodā et crudeli modo eum mori pre=
cepit·ita ut perforata ceruice exinde linguā eius eiceret. Hoc itaq̄ fa=
cto quibꝰdā accuſātibꝫ etiā filia eius vͦgo ſacra tūc ꝯphēſa ꝑēpta ē.

Sequente vero anno die quo paſſionis xp̄i memoria celebratur·

et expectabat̃ reſurrectiõis feſtiuitas crudeliſſima ſapori' preceptio p̱
omnem perſarũ cucurrit terrã morte condemnãs eos qui ſe ꝯfitent̃
eſſe xp̃ianos. Quo tp̃e fert̃ vltra numerũ multitudiẽz xp̃ianoꝝ gla:
dio cecidiſſe. Alios nanqꝫ p̱ ciuitates et vicos diligẽter magi requi
rentes celatos inueniebãt. alij vero ſponte nullo dicente ſemetip̃os
offerebãt ne taciturnitate xp̃m negare viderent̃. Igit̃ dũ oẽs xp̃iani
ſine parcitate perimerent̃ etiaꝫ multi in ip̃is regalibꝰ ſũt occiſi cum
quibꝰ etazanis eunuchus regi maxime gratus. Quod ſaporis au:
diſſet triſtis factus hanc generalem p̱emptiõez remouit : et ſolũmõ
preceptores religionis iuſſit occidi. Illo ſiquidẽ tp̃e in egritudiem
incurrente regina ſimeonis ep̃i ſoror nomine tharbua comprehẽſa
eſt. cum famula ſuã ſequente vitam. Quas contigit teneri p̱ inſidi:
as iudeoꝝ accuſãtiũ quaſi maleficia regĩe feciſſent ꝓpt̃ ſimeõis mor:
tem. Regina cum ſoleãt languentes huiuſmodi ſp̃ebus aures acco:
modare ſuſpicata eſt verã eẽ detractiõez et maxime a iudeis factaꝫ cũ
et ip̃a ſimilia ſaperet eoſqꝫ ſine mendacio et ſibi fauentes arbitraret̃
Sumẽtes aũt magi tharbuã ⁊ alia' mortis acerbe ꝑtulere ſupplicio
Stipitibꝰ eniꝫ alligatas ſerraqꝫ findẽtes p̱ mediũ eas crudeli nece la:
cerauerũt et quaſi expiãtes reginã p̱ medios ſtipites tranſire fecerũt
Ferũt aũt iſtã tharbuã ſpecioſã valde fuiſſe et a magis quibꝰdã ad:
amatã et latent̃ ad concubitũ petitã ꝓmiſſa mercede ſalutis ſue et
alioꝝ ſi cõſentiret ad viciũ. Que nec auditũ luxurie paſſa ẽ ſuſtinẽ
ſed iniurijs ꝓ turpi petitiõe relatis alacriter acceſſit ad mortẽ ne tra:
deret ſãctam virginitatẽ. Cumqꝫ circuirẽt magi et p̃ncipes eoruꝫ
vniuerſaꝫ ꝓuinciã ſcd̃m ſaporis ut ſacerdotes ⁊ doctores dogmati'
apprehenderẽt xp̃iani puniebãt ep̃os et preſbiteros et maxĩe p̱ regio
nem adiabẽoꝝ. Hic nãqꝫ locus ẽ perſicus et plerũqꝫ xp̃ianorũ. Hoc
enim tp̃e et acepiſman ep̃m ꝯp̃henderũt et multos clericoꝝ eius. Te:
nentesqꝫ preſulem ſufficẽ ſibi crediderũt alios nudatos ſubſtãtijs di
mittẽtes. Jacobus aũt quidã preſb̃r ponti ſequebat̃ acepiſman et ſu:
plicãs magis identideꝫ meruit irretiri. Tunc enĩ et ſeni alacriter ſer:
uiebat : et eius cladeꝫ aliquatenus leuiabat plagaſqꝫ ut poterat cu
rare nõ deſinebat Poſt paululũ vo penis crudelibꝰ eũ magi torſerũt
cogentes. ut adoraret ſolẽ. Quo reſpuẽte miſerũt eũ rurſus in vĩcl'a
Sed et ml'tos alios preſb̃os et diaconos. habebãt ĩ carcẽ pꝰ flagella

Pauco tempore pretereūte ; princeps magoꝝ de eis conſuluit regē.
Acceptaqꝫ poteſtate qḋ vellet ut ageret ſi ſolē adoraret ; mandauit
eis in carcerem regis volūtatem. Quibꝫ apte reſpōdētibꝫ nunquā ſe
fore proditores xp̄i nec adorare ſolem ſine vlla parcitate eos verbe-
ribꝫ laniauit. Cum quibꝫ acepſimas ꝓ confeſſiōe dogmatis viriliť
eſt defūctus. Quidā vero armenioꝝ cū eēnt obſides apud perſas
corpus eius auferentes lateriter ſepulture tradiderūt. Alij vero licet
non minus flagellati preť ſpem vixerūt et nō mutantes voluntatē
denuo ad vincula ſūt reducti cum quib9 erat achillas. Cuius dum
nimis tenſus cederet humeri ſūt deiuncti ita ut mortuas poſtea ma-
nus portare videreť alijq̄ꝫ eius ori cibos offerrēt. Sub hoc itaqꝫ re-
gno teſtimonio bone vite tranſlati ſū preſbři diaconi monachi et ſa-
cre virgines et in alijs officijs ecc̄ie conſtituti ac pro dogmate laborā-
tes innumere multitudīs. Eodemqꝫ tp̄e paſſus eſt vna cū marea
bachor epiſcopus atqꝫ clerici circa ducenti quinquagīta q̄ cum eo ca-
pti a perſis fuerāt. Tunc etiā mileſius noīe martirio coronat9 ē.
Qui primū quidē militabat apud perſas poſtea vero relicta mili-
tia conuerſatiōē zelatus eſt apl̄icam. Diciť enī q̄ dū in ciuitate pſi-
ca ep̄s fuerit ordinatus multa ſepe ſit paſſus et plagatus atqꝫ tract9
virili mente ſuſtinuit. Cumqꝫ nulli potuiſſet illic ſuadere ut xp̄ian9
eſſet grauiť ferēs maledixit ciuitati et exinde diſceſſit. Poſt paucum
vero tempus primatibꝫ eius loci in regē peccātibꝫ ſupueniēs exerci-
tus cum trecentis elefantis ciuitatem ſubuertit ; et velut deſolatā re-
giōem aratoribus ſeminibꝫ tradiderūt. Mileſius aūt ep̄s ſolūmodo pe-
ram circūferens que ſacrū codicem euangelioꝝ habebat perexit orōē
facturus ad hieroſolimā et inde in egiptū ut videret monachos ibi-
dem conuerſantes. Qualis igiť iſte ſc̄ts et miraculoꝝ fuerit opera-
tor ; ſiri ſūt teſtes qui eius actus vitāqꝫ ſcripſerūt. Ferť itaqꝫ eorū
qui tūc martirio coronati ſūt ſub regno ſaporis viroꝝ ac feminarū
fuiſſe milia quaſi ſedecim. Theodoricus.

In perſida vero fautoribꝫ pietatis Conſtātinus auguſtus ſponte ꝓ-
ſpexit agnoſcens enī eos ab impijs vehemēter affligi eorūqꝫ regē er-
roribꝫ ſeuientē diuerſa eis inferre picula ſcripſit ei ꝑ legatos qui tūc
aderāt monita pietatis rogās ut cultores dei apud eū digno honore
potireť. ſꝫ meli9 ſtudiū pij p̄ncipis ꝑ ei9 lr̄as valebit agnoſci.

Epiſtola Conſtantini imperatoris ad Saporez regem de ꝓuicia
populi dei, Theodoricus Capl'. Tercium,

Sacratiſſimam cuſtodiens fidem veritatis luce participat⁹ ſũ
luminis veritate gubernatus. ſacram cognoſco fidem. Deni-
ꝗ ſicuti res ipſe ꝑ hec confirmant. venerabilem religionẽ eẽ conſpi-
cio et doctrinã agnitionis ſanctiſſimi oĩbꝫ offerẽtez, Huiuſmodi cul-
tum me habere profiteor. quia huius dei virtutem in auxilio habẽs
inchoans a finibꝫ oceani omnem terrarũ orbem firmiſſima ſpe ſalu-
tis obtinui ita ꝗ vniuerſi qui ꝑ tot tirannos cladibꝫ cottidianis fue-
rant ſubiugati et obſcuritatem vſqꝫ ꝓducti reſumẽtes communiuz
rerum vindictã redintiua quodãmodo curatione reſurgerent, Hũc
deum colo cui⁹ ſignum deo dicatus meus exercitus portat in hume-
ris et a quo dum iuſto ſmone aliquid poſcit ͬ impetratur. Ex ipſis
autem tropheis inſignibꝫ beneficia repẽte ſuſpicio, Hunc itaqꝫ deuz
immortali memoria me honorare ꝓfiteor. cumqꝫ ſũma puraqꝫ mẽ-
te ſup oĩa eẽ credo. Hũc inclinatis genibꝫ inuocabo fugiẽs cunctuz
abhominabilem ſanguinem et odores horribiles et fugiendos. oẽz ꝗ
terrenã flammã nimis euito. quibꝫ oĩbꝫ nefandis et ineffabilis er-
ror multos gentium ac genera vniuerſa ꝓſtrauit et inferno contra-
didit, Que enim deus oĩm ꝓ̃ hoĩm ꝓuidentiã. ſua clemẽtia vtili-
tatis cauſa produxit in mundum hec ad vniuſcuiuſqꝫ deſideriũ tra-
hi non patitur. ſꝫ puram tantũmodo mentem et immaculatã aĩaꝫ
ab oĩbꝫ exigit virtutis et pietatis actus exquirit manſuetudinis et
clemẽtie delectatᷣ operibꝫ. mites amat. habet odio turbolẽtos. diligit
fidem. perimit perfidiam. oẽmqꝫ potẽtiam cum faſtu deſpicit ſupboꝝ
punit aſperitatez. ad faſtum eleuatos interimit. humilibꝫ aũt ac pa-
tientibꝫ digna retribuit. Sic itaqꝫ etiã regnũ iuſtũ magnipendenſ
adiutorio ſue virtutis extẽdit. ſapientiãqꝫ regiã pacis trãquillitate
cuſtodit. Non ergo videor mihi errare frater mi hunc eſſe confitẽdũ
deuz omnium principem atqꝫ patrem quem multi regnantes apud
nos veſanis erroribꝫ ſeducti denegare temptarũt. Sꝫ illos oẽs fini
comprehendit exicioſus. ita ut oẽ genus hoĩm poſt eos exſurgens
clades eoꝝ pro maledictionis exemplo ꝓponẽ videatur, Hoꝝ igitᷣ
vnum eſſe reor valerianũ quẽ velut quedã virga iracundie diuine
de noſtris terris expellẽs vr̃is partibꝫ tradidit puniendum. Qui ſcꝫ

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

verecundie ſue famoſiſſimum apud vos tropheum demonſtraſſe co:
gnoſcitur, Sed hoc quidē in bonam partem conu̇ſum eſt. ut in nr̃o
ſeculo huiꝰmodi ſuppliciū fieret manifeſtū. Vidi nãqꝫ et ego illoꝝ
finem qui nuper nefandis preceptionibꝫ deo deuotū populū turba:
uerunt, Quapropter multas deo refero gratias. quoꝫ integra ꝓui:
dentia om̃e genꝰ humanū colens legem diuinā reddita ſibi pace de:
cēter exultat Vnde etiā nobiſſimis credo quoꝫ optime cauteqꝫ vniu̇ſa
proueniunt qñ ꝑ illoꝝ purā ꝓbabilemqꝫ religionem diuinamqꝫ cō
cordiam vniuerſa in ſe dignat̃ erigere. Igit̃ de tali hominū collegio
id eſt xp̄ianoꝝ pro quibꝫ oīs eſt mihi ſermo quam me libenter credis
audire quando etiā eminentia loca perſide ꝑ eos ampliꝰ q̃ꝫ cupio de
corant̃. Tu ergo optime gubernaueris. ſi fueris ſicut illi et habueris
commune quod illi. Sic enim habebis oīm dn̄m mitē placidū atqꝫ
ꝓpicium. Igitur hos. quoꝫ tantus ac talis exiſtis. cōmendo tibi queꝫ
et pietate ꝓbaris inſignis. hos dilige competenter. et facito demētie
tue participes. tibi ſimul et nobis prebiturꝰ gratie immenſa iura ꝑ
fidem. Optimus igit̃ imperator pietate decoratus hec egit. curam
non ſolum ſubiectoꝝ hn̄s ; ſedetiā. corū qui ſub alieno gubernaculo
regebant̃. Quapropter et ipe diuina protectione petitus ē. et euro:
pam vniuerſam atqꝫ libiam ſuꝑ has etiā maxime aſie partē tenens
ſubiectos habuit vbiqꝫ deuotos. Sed etiā barbaroꝝ. alij quidē ſpōte
ſeruiebāt ; alij deuicti vbiqꝫ triūpho videbantur et victor cernebat'
in omnibus imperator, Theodoricus. Quartum.

Nterea alexandro mirabili ſene. qui arrij proſtrauerat blaſphemas
defuncto poſt menſes quinqꝫ niceni oalij ; alexandrinoꝝ eccleſie ſu:
ſcepit athanaſius preſulatum, Cuius perſecutiones fugas contume
lias crebraqꝫ pericula trāſferre diſtuli que rufinus ſuo nobilitauit
eloquio. Sozomenus. Quintū.

POſt plurima vero oalia turbe ſedicionesqꝫ cōpletas et damo
res accuſatoꝝ poſcentiū ut athanaſius tanq̃ꝫ magꝰ violētꝰ
et indignus ſacerdotio damnaret̃ directi ab imperatore metuētes ne
eum aliqua inuaſione perimerent latenter euꝫ de oalio ſubtraxerūt
At ille ſciens non ſibi fore tutum contra tot accuſatores agere. Iudi
cibus etiam inimicis ſynodum relinquentes ; venire feſtinauit ad
imperatorem. Theodoricus.

Igitur athanaſius ad principem veniens· omnem preſūptionē cont̃
ſe factam epoꝝ edocuit. At illi ad mareotē ꝯuenientes· quoſdaʒ cōcor-
dantium ſibimet ſacerdotū· miſerūt ad ṗncipem id eſt Theognium
nicenum· atqꝫ Theodorum peryntbiū· et Marinum calcedonēſem·
Narciſſū cilicē· et ſimiles hoꝝ mēdacia texētes· ⁊ quedā cōmēta fin-
gentes et nudas valde calūnias · quaſi veras accuſationes ſibimet
componentes. Quo facto· venerūt ad heliam ciuitatē. Preceꝑat enī
imperator ut omne conciliū a tyro ad heliam · nec non et alios vn-
dique congregari preceꝑat· quatenꝰ templa illic edificata dedicarent̃
Miſit itaqꝫ pariter deuotos · iudicum pietate ac fide clariſſimos oīa
largiſſime expēdi precipiēs nonſolū pōtificibꝫ ac ſacerdotibꝫ· ſedetiā
egentibꝫ vniuſis · qui vndiqꝫ concurrebāt . Porro fuerat exornatū
etiam ſacrū altare pallijs regalibꝫ atqꝫ vaſis. auro atqꝫ lapidibus
precioſis decoratum. Sozomenꝰ. Sextum.
Imperator interea arriū de exilio reuocauit ⁊ iuſſitqꝫ ut qđ de deo cre-
deret ⁊ ſcriptura currēte ꝓferret. Tunc ille nouitatem nominū quā
prius adinuenerat declināſ· aliā explanationē ꝯtexuit ſimplicibus
verbis eam et diuīa lectione ꝯfirmās. Iuſiurandū quoqꝫ prebuit ⁊
ita ſe credē · ⁊ hec etiam mente ſaꝑe nihilqꝫ aliť intelligē. Textꝰ
enim eiꝰ expoſitiōis huiꝰmodi ē. Pijſſimo et deo amātiſſimo dn̄o
nr̄o imꝑatori Conſtantino· Arriꝰ et Euzoius preſbiteri. Sicut ꝑce-
pit deo amabilis pietas tua dn̄e imꝑator exponimꝰ nr̄am fidem· ⁊
ſcriptis ꝯfitemr̄ corā deo ſic credē· et nos et omnes q̄ nobiſcū ſūt ſicuti
ſubiectū ē. Credimꝰ in vnū deū patrem omnipotētez· Et ī dn̄m
ihesum xp̄m filiū eiꝰ qui ex eo an̄ oīa ſecula natꝰ eſt deū verū· ꝑ q̄
oīa facta ſūt que in celis et que in terra qui venit et carnem aſſūpſit
et paſſus ē ⁊ reſurrexit ⁊ aſcendit in celos ⁊ iterū venturꝰ eſt iudi-
care viuos et mortuos· ⁊ ī ſpūʒ ſanctū· ⁊ carnis reſurrectionē· ⁊ vi-
tam futuri ſeculi· ⁊ ī regnū celoꝝ · ⁊ ī vnā ſanctā catholicā eccīam
dei que a finibꝫ vſqꝫ ad fines eſt. Hanc aūt fidē ꝑcepimꝰ ex ſanctis
euāgelijs dicente dn̄o diſcipl'is ſuis. Euntes docete omnes gentes
baptizantes eos ī noīe pr̄is et filij et ſpūs ſācti. Si aūt non hec ita
credimꝰ atqꝫ ſuſcepimꝰ vere pr̄em· ⁊ filiū· ⁊ ſpūʒ ſāctum ſicꝰ oīs ca-
tholica eccīa ⁊ ſancte edocent ſcripture · quas ꝑ oīa ſequimr̄ · iudex nr̄
erit deus· et nūc et in futuro die. Quapropter tuam pietatē rogamꝰ

deo amabilis impator· ut · dum eccľaſtici ſimꝰ et fidem et ſenſũ ecčie ſanctaꝝqꝫ ſcripťaꝝ habeamꝰ · vniri nos ꝑ pacificam et dei cultricem pietatem tuam matri noſtre ecčie iubeatis. Quippe queſtiõibus · et ſuperfluitatibꝰ inquiſitionũ ſublatis ut et nos et ſancta ecčia adin= uicem pacificati· ſolemnes orationes ꝓ pacifico pioqꝫ imperio· et in omni tuo genere nos communiter celebremꝰ, Hãc fidei expoſitiõeꝫ aliȷ̃ quidem dicebãt artificioſe compoſitam ut videreť ꝑnceps placa ri ſermonibꝰ et ita arriȷ dogmatibꝰ circumferri· quatenꝰ ꝑ expoſitio= nem oĩm ei fiducia ꝑbereť et vtrũqꝫ haberet intellectũ. Arbitratꝰ tunc imperator arriũ et euzoiũ ſimilia credẽ his qui in nicea ꝯuene rant valde gauiſus ẽ nõ tñ ſibimet perſuaſit ut eos ĩ ecčie cõmuniõꝫ ſuſcipet ante iudiciũ atqꝫ ꝓbationem cõgruaꝝ ꝑſonaꝝ ſcd̃m ecčie le gem · ſꝫ deſtinauit eos ad epõs tũc hieroſolimis congregatos· ſcribẽs ut fidem eoꝝ expoſitionis examinarent et clementẽ ſup eis deberẽt ꝓ ferre ſentenciam ſiue recte credẽtes · inuidie gratia eẽnt iniuſticiam paſſi ſeu dũ nõ hñent vnde iudices ſuos culparent peterent ꝑ peni= tentiam reuocari, Porro ſũpta occaſione· fautores arriȷ ꝑ ſcripta im= peratoris eos ĩ cõmunionem ſuſceperũt · Et cum hoc feciſſent ; Ipſi imperatori reſcripſerũt et ecčie alexandrine et in egiptũ et thebaidã ꝛ libiam epĩs vniũſis et clericis · precipientes ut eos alacriter ſuſcipẽt impatore teſtante rectam eoꝝ eẽ fidẽ quã etiã ꝓpe epľe ſubiecerũt, Hec quidem ĩ hieroſolimis geſta noſcunť. Athanaſius aũt fugienꝰ de tiro conſtantinopolim uenit et que paſſus ẽ adito impatore nar rauit· Petens ut que in tiro fuerãt geſta examinarenť ſub eiꝰ quoqꝫ preſentia. Porro conſtantinꝰ impator rationabilem eiꝰ petitiõeꝫ iu= dicans ; hec ſcripſit epĩs q̃ in tiro ꝯuenerant. Ca· vij· Socra·

IGitur impator directa ſacra epľa cõciliuꝫ euocauit· ut ſua preſentia athanaſij examinareť cauſa cuiꝰ verba ſũt hec, Victor conſtãti= nus pius· epĩs in tirioꝝ vrbe collectis, Ego quidẽ ignoro que veſtro concilio turbulenť atqꝫ cum tempeſtate decreta ſũt, Apparet enĩ quõ quadam tumultuoſa indiſciplinatione veritas eſt oppreſſa ; Vobis quippe non ꝯſiderantibꝰ que placent deo ꝓpť iurgia que ꝯť ꝓximos vr̃os habetis· et vota vr̃a inceuincibilia eſſe ꝯtẽditis, Sed erit opus diuine prouidentie quatenꝰ et hec ꝯtẽtio apte dep̃hẽſa poſſit euacua ri ; atqꝫ nobis palã fieri· ſiquid illic ꝯueniẽtes ſine qualibet gratia

aut inimiciciarꝫ cauſa geſſiſtis. Quapropṫ cum omni feſtinatione
vos omnes ad meam reuerentiam volo cõcurrere : quatenus geſto=
rum apud vos integritatẽ ꝑ voſipſos poſſitis oſtẽdᷓ. Verũ qua grã
hec ſcripſerim vobis · vos qꝫ ad me lr̃is euocauerim ꝑ ea que ſecunṫ
agnoſcetis. Pergẽti iam mihi ad cognominis nr̃i feliciſſime patrie
ciuitatẽ dũ eēꝫ dſcenſurꝰ equum · repente athanaſius eṗs in media
platea cum quibuſdam ſacerdotibus quos circa ſe habebat · ſic ino=
pinate nos adijt ut nobis dareṫ ſubito cuiuſdam cauſa formidiniˢ
Teſtis enim mihi inſpector oĩm deus eſt · quõꝫ neqꝫ cognoſcere eum
quis eēt ꝑ̇ma fronte preualui niſi quidam nr̃orꝫ · et quis eſſet et quã
pertuliſſet iniuſticiam tunc narraſſet. Et ego quidem neqꝫ ɔfabula=
tus cũ eo ſum illo tempore nec qualibet locutione participatus. Dũ
qꝫ ille ſe audiri depoſceret · ego v̇o refutarem et pene repelli cũ ꝑ̃ꝑez
cum maiori fiducia nihil aliud a nobis q̃ꝫ vr̃m poſtulauit aduẽtuꝫ
ut vobis preſentibꝫ que paſſus eſt · neceſſario poſſet ſuis gemitibus
explanare. Vnde quia mihi rationabile videṫ et temporibus opor=
tunum ſcribi vobis libentius hec precepi ut omnes quicũqꝫ apud t=
rum concilium celebraſtis · indeſinenṫ ad expeditũ nr̃e manſuetudĩs
concurrẽ feſtinetis. Ipſis operibꝫ oſtenſuri puritatem et rectitudĩeꝫ
puritatem et rectitudinem vr̃i iudicij coram me videlicet quem dei
miniſtrum xp̄um neqꝫ vos abnegabitis. Igitur vbiqꝫ pacificabiṫ
dei nomen et integre benediciṫ ꝑ meã in deo culturam etiam apud
ipſos barbaros qui veritatem hactenus ignorabãt. Certum nanqꝫ
eſt quia veritatem ignorat neqꝫ deum ſcire poteſt. Veruntñ ſicut ꝑ̃=
dictum eſt etiam barbari ꝑ me fidelem miniſtrum recognouerunt et
deum metuere didicerunt quem vtiqꝫ protectorẽ meum vbiqꝫ ac pro
uiſorem : Ipſis operibꝫ eſt oſtenſum. Vnde precipue etiã deum ſciũt
Et illi quideꝫ xp̄ĩ nr̃m timorẽ reuerenṫ deũ Vos aũt qui ſcã miſte=
ria eius demẽtie ꝑferre videmini · decꝫ cuſtodire ne talia agatis que
ad contentionem noſcunṫ et odia ꝑtinere : et ut abſolute dicam : q̃
ad humani generis tendere videnṫ interitũ. Sed feſtinate ſicuti dixi
ad nos venire ɔtinuo · ſcientes quõ omni v̇tute agẽ conabor q̃tenus
que in lege dei ſũt ea precipue ſine aliqua turbatione ſeruenṫ. Qui=
bus vtiqꝫ neqꝫ vituperatio neqꝫ mala ſupſtitio poterit implicari · di=
ſperſis vtiqꝫ ac palam ɔtritis · et penitus exterminatis ſacratiſſime

legis inimicis qui ſub ſchemate ſancti noīs blaſphemias varias ac
diuerſas iniciunt. Octauum.

HE ſiquidem ad eſtuationem perduxerunt eos qui fuerāt in ſi:
nodo ꝯgregati ſ quoq̄ȝ plures quidem ad ꝓprias redierant ciui
tates, Qui vero circa euſebiū et theognium et marinum patrophi:
lum et vrſacium et valentem ſ erāt ad conſtātinopolitanā venieſq̄
vrbē nequaq̄ꝫ de calice fracto. aut altari ſubūſo aut arſenio perēpto
quod in ſinodo concinnauerāt queſtionem fieri permiſerunt. Sed
aliaȝ inuenere detractionē ſuggerētes imperatori. quoq̄ȝ athanaſius
interminaretur nō ſe miſſurum. ab alexandria frumenta ſolēnit ad
conſtantinopolitanā vrbē. et hec audiſſe dicebant athanaſio dicente
ad amantium anubionem arbathionē et petrū ep̄os, Multuȝ itaq̄ꝫ
derogatio preualet ſ qn̄ derogator credit fidedignus, Hac ſubrepti:
one ad furorem ductus imperator ſ Athanaſium relegauit exilio et
habitare eum precepit in gallijs. Aiunt enim quidā hoc imperatorē
ꝓpterea feciſſe ut vnirent̄ eccleſie quoq̄ȝ athanaſius communicare ar:
rianis euitabat, Et ille quidem degebat in treueri galliarum,

THEODORICUS

SEd nemo miretur ſ ſi tantus vir deceptus exceſſit ſacerdotib̄
falſa loquētibus cum diuinus quoq̄ꝫ dauid ꝓpheta non a pontifice
ſed a ſeruo ſiba contra miſiboſeth loquente deceptus ſit.

Capitulum. Nonum.

IGitur ep̄i in conſtantinopolitana vrbe congregati marcellum an:
cyre galacie depoſuerūt pro huiuſmodi cauſa, Aſterius quidā in cappa
docia exercens artem ſophiſticam eam reliquēs. xp̄ianitatē ſe ꝓmit
tebat aſciſcere, Temptauitq̄ꝫ libros ꝯſcribere que feruntur hactenus
et ꝑ quos arrij dogma firmatum eſt. Dicebat enī xp̄m ſic eē v̄tutem
dei. ſicuti dictum ē apud moyſen locuſtā. et campeas virtutem dei
et his multa ſimilia, Conueniebat enim is aſterius frequēter apud
ep̄os qui arrianam precipue non euitabant ſectam, Nam et ad cō:
cilia concurrebat epiſcopatum in aliqua ciuitate querens. ſȝ ſacerdo
tio quideȝ fruſtrat᷒ ē eo ꝙ ꝑſecutionis tp̄e ſacrificaſſe ꝓbaret̄. Cūq̄ꝫ
circuiret ſyrie ciuitates libros quos ꝯſcripſerat oſtēdebat. Hec agnoſcēs
marcellus cōtra eū ſcribere volēs menſuram deitatis exceſſit, Purū
nanq̄ꝫ hominem ſicut ſamoſaten᷒ paulus ꝑſūpſit dicē dominū xp̄m

Hec agnoſcentes qui tunc hieroſolimis conuenerant ; de Aſterio
quidē nullū habuere ſermonem quōz neqꝫ erat ī ordīe ſacerdotum.
Marcellum vero tanqꝫ ſacerdotio functum · ratiōem exigentes libri
ſui · cum qꝫ comperientes ſamoſateni dogmate maculatū ; iuſſerunt
ut Attali ſecta recedēt. Qui reprehenſus · librum ſe ꝓmiſit exurere.
Cumqꝫ hoc ſtudiū fuiſſet lenitatū ; epoꝝ collegiū euocante impa=
tore · venit ad regiam ciuitatē · preſentibꝫ qꝫ Euſebio · et qui cum eo
erant epīs ī vrbe Conſtātinopolitana · rurſus qꝫ ſtudiū de Marcello
fiebat. Et dum Marcellus ſicut promiſerat illicitam conſcriptionē
nollet incendere ; eum epiſcopatu depoſuerunt. In cuius locū baſi=
lium in Ancyram direxerunt. Sꝫ hāc qdē ↄſcriptionē Euſebius
tribus deſtruxit libris ſupſtitiōez eiꝰ valde redarguēs. Poſtea vͦ Mar
cellus in Sardicenſi ↄcilio recepit epatum · dicens nō intellectū ſuū
librum et ꝓpterea quaſi Paulianū fuiſſe depoſitum. Decimum.
Igitur dum poſt conciliū hieroſolimitanū Arrius veniſſet ī egiptū ·
Alexandrina ecclīa eius euitante communiōez rurſus venit ad con=
ſtantinopolitanam vrbē. Concurrentibꝫ illic conſectatoribꝫ eiꝰ obe=
dientibꝫ Euſebio nicomedie epo · et conciliū celebrari volentibꝫ horū
ſtudiū ſentiens Alexander tunc Conſtantinopolitanus eps · niſus ē
ſoluere tale conamen. Dum qꝫ hoc non valuiſſet implere apte Ar=
rij niſibus interdixit ; non licere eccleſiaſticum eſſe dicens · nec infir
mandam ſentenciam epiſcoporum pene totius terre ſecū cōueniētiū
in nicena vrbe. Euſebius aūt ; qui circa eum erant dum primo ſer=
monibꝫ flectere nequiuiſſent Alexandrum poſt ei cum terrore mina=
bantur · quia ñ ſuſceperit Arrium certa die ; ipē quidē deportaret
exilio. Arrius autem in communionem ſuſcipet̄ vniuſoꝝ. Et poſt
hec alterutris receſſerunt ; illi quidem definitam diē expectantes ut
ſuas minas implerent. Alexander aūt orabat ; ne ad perfectū vͦba
Euſebij ꝑueniret. Maxime aūt et terror ingerebat̄ eo qꝫ impatori iāqꝫ
pene ſuaſerant ; et faceret qđ ipi volebant. Ante vnum vero ↄſtitu
tum diem · proſternens ſemetipm ſub altare tota nocte iacuit pronꝰ
rogans deum ut impediret terminū inimicoꝝ eiꝰ. Socrates.
Hec igit̄ Alexander ꝓnus orabat. Imperator aūt de Arrio ex=
periri volens ; eū ad palacium euocauit. Percuntatꝰ qꝫ eſt · ſi
niceni concilij decreta ſuaret · Ille vͦ nihil moratus repēte ſubſcripſit

decreta fidei per ſubſcriptionem cum arte callida circumueniens,
Et imperator quidem miratus ei intulit iuſiurandũ, Qui etiã hoc
fraudulenter egit quodãmodo iuſiurandum arte deludẽs. Quod
autem audiui de hac machinatiõe conſcribo. Fert̃ enĩ conſcripſiſſe
Arrium ſectam ſuam in carta quam ſub ala ferebat, Vnde vere ſe
iurare credidit ; dicens. ſic ſe ſapere ſicut ſcripſiſſet, Hoc enim ita fa:
ctum audiens. ego conſcripſi. Quia vero et iuſiurandũ prebuit ex:
eplis imperatoris agnoui, Credens igit̃ imperator ; eum ſuſcipi
ab ep̃o conſtantinopolitano Alexandro ĩ communionem precepit,
Erat enĩ tunc ſabbatum ; Et ſequẽti die eos communicare expecta:
bat alterutris, Sed pſũptiones arrij iudicia dei ſecuta ſunt, Nã
dum egreſſus ex impiali fuiſſet aula. obſequijs honorabat̃ ſatellitũ
Euſebij ; et p mediam tunc ciuitatem perſpicuus apparebat, Cumq;
veniſſet iuxta locum cui eſt vocabulũ Conſtantiniforum. vbi colũ:
na porphiretica collocata eſt. terror eum ſubito ex quodã conſciẽtie
ſecreto conſtrinxit. Et cum formidine ſecuta ẽ ventris effuſio, Percũ:
tatus q; ſi ſeceſſũ ẽẽt in proximo et agnoſcens ẽẽ poſt Conſtãtini foꝝ
perrexit illuc, Quo facto ; defectus eum quidam cum effuſione cor:
ripuit et vna cum ſtercoribꝰ meatus q; prolapſus eſt. Tunc ergo o:
cidit ; et ſanguinis multitudo cum ſubtilibus inteſtinis ſubſequent̃
effluxit, Decurrebant q; pariter cum ſplene etiam inteſtina iecoris ;
Et ita factum eſt ut repente ſequeretur et mors, Seceſſũ vero vbi ta
lia geſta ſũt ĩ cõſtãtinopolitana vrbe mõſtrabat̃ ſicuti dixi poſt Cõ:
ſtantiniforum atq; macellũ in porticu conſtitutũ. Omnes q; trãſeũ:
tes digito notabant locum deteſtabilem arrij recordãtes interitum,

POſt vero aliquod tempus. qdã fautoꝝ arria: Theodoric⁹
ne veſanie diues ac potẽs ſtudiũ habuit. et eundem locum a
publico comparauit ; et diruens qđ erat primitus. domũ vbi con:
ſtituit. quatenus obliuio facti pcederet. et per ſucceſſiones hꝰmodi
memoria deperiret, Fama tamẽ p cunctam cucurrit ciuitatem ; et
orbi terrarum mortẽ arrij declarauit, Ca. xj. Sozome.

ARrij vero dogma licet apud multos diſputatiõibꝰ extolleret̃
nondũ tñ in proprium diſcernebatur populũ. aut in nõie cõ
ſtabat auctoris, Sed omnes ſimul in eccleſia conueniebant atq; com
municabant preter nouacianos et q̃ vocant̃ friges. et valentiniãq;

et martianiſtas· & pauliāiſtas· & qui alias hereſes colebant, Cont̄
quos omnes imperator poſita lege ſanciuit auferri eorū oratoria· &
eccleſijs applicari. Et neq̄ in domibus priuatorum eos congregati-
ones nec publice celebrare, Meliꝰ enim iudicabat in ecc̄ia catholica
cōmunicandum· et ī eam cunctis conuenire ſuadebat, Propt̄ quam
legem arbitror hereſum memoriam fuiſſe deſtructam· nam priorum
principum tp̄ib9 xp̄i cultores licet ſectarū diuerſitate differrent apud
paganos tñ xp̄iani eē putabant̄· et ſimiliter paſſiōib9 ſubiacebant
ac ſemetipſos ꝓpt̄ cōmunes perſecutiōes examinare nō poterant; &
ꝓpterea facile inter ſe conuenientes miſſas celebrabant· et licet eſſent
pauci · non tñ videbant̄ eſſe diuiſi. Poſt hanc vero legem neq̄
publice in ecc̄ias poterant cōuenire · neq̄ latenter · dū ep̄i ciuitatū
et clerici obſeruantes talia prohiberēt. Hinc ergo plurimi metuētes
ad eccleſiam ſe catholicam contulerunt, Alij vero manſerunt ī ſua
ſentencia, Nō tñ ſucceſſores hereſis reliquerunt, xxij· Socrat·

CVm q̄ religioſiſſimꝰ imperator potitus xp̄ianitate gauderet· et
vere dei teſtimonio fidem Nicenam roborari cognoſceret ī hiſ
que fuerunt de Arrio geſta letabatur, Qui cum tres habuiſſet fi-
lios eos ceſares nuncupauit; et ſingulos eorum per decenos annos
imperij ſui principes eſſe conſtituit. Idem primū quidem filium ſui
nominis Conſtantinum heſperiarū partiū ī decennali ſuo fecit hr̄e
principatum. Secundum vero aui noīe nuncupatum Conſtātinū
in vicennalib9 ſuis ceſarem in oriente conſtituit· iuniorem vero cō-
ſtātem in ſuis tricennalibus ordinauit, Anno vero poſt hec tranſa-
cto ingreſſus ſexageſimūquītum etatis annū· egritudine captus ea
vrbe conſtātinopolitana quaſi ad calidas aq̄s egreſſus ē,

QVi cum in Nicomedia· degeret · languore grauaretur Theod·
tus nec ignorans vite huiꝰ incertū· gratiā ſacri baptiſmatis
eſt adeptus, Diſtulerat enī vſq̄ ad illud tempus· in iordane fluuio
hoc promereri deſiderans, Porro aūt tres filios imperij reliquit he
redes, Et Athanaſium magnum reuerti precepit in Alexandriam·
licet et Euſebius preſens eēt et niteret̄ contraria ſuadē, Sozo·

NIcomedia in ſuburbano ſacri baptiſmatis donis initiatus ē,
Ta facto teſtamento trib9 filijs ↄſtitutis heredibus Socrat·
eſt defunctus, Corpus aūt imperatoris in aureo loculo collocatum

ad Conſtantinopolim eſt deuectū · et in palacij celſo loco repoſitum Quod in multis honoribꝫ atq; veneratione quaſi viueret habebatᷓ donec aliquis filioꝝ eiꝰ aſſiſteret, Poſtea vero ab oriēte Conſtancio veniēte cū imperialibꝫ exequijs funꝰ eiꝰ ſepultum eſt ī apl'orū ecc'ia Quam ꝓpterea fecerat · ne impatores et ſacerdotes reliquijs apl'orū priuarentur. Vixit aūt Conſtantinus imperator annis ſexagita et quinq;, Regnauit aūt trigita et vnum, Defūctus eſt conſulatu Feliciani et Taciani viceſimaſecūda die menſis maij qui erat annus ſecūdus ducenteſimeoctaue olimpiadis, Explicit lib · iij ·

Hiſtorie tripertite capitula in librum quartum Incipiūt feli ·

Quomodo p q̄ndā preſbrū Arrij dogma pullulauerit. Ca · j ·
Quomodo Athanaſius fauore Conſtantini minoris Alexādriā remeauerit Et eiuſdem epiſtola Conſtātini · · ij ·
De inſidijs Arrianoꝝ aduſus Athanaſiū , iij ·
De morte Conſtantini minoris. Quartum · ſceſſit italie · v ·
Quia Athanaſiꝰ Arrianis bella ſibi denuo ſuſcitātibꝫ ad partes di-
Quid de Athanaſio Iulius decreuit epiſcopus, Sextum.
Quia Conſtans imperator partes fouit Athanaſij . Septimū ·
De morte Alexandri cōſtātinopolitani pōtificis · Et ordīatiōe apud orthodoxos Pauli apud arrianos macedonij , viij ·
Quia remoto Paulo Euſebius nicomedienſis Conſtantinopoleos inuaſit epatum · et de Antioceno concilio et ordinatione Euſebij in Alexandriam et pꝰ eū Gregorij et de tranſformatōe niceni ocilij · ix ·
Epl'a niceni ocilij et de fide et de bello frācico ⁊ de ātiochie tremotu · x
Quō Gregoriꝰ alexādriā venit ⁊ fugit athanaſiꝰ ⁊ que mala per Gregorium geſta ſint, xj ·
Quia mortuo Euſebio Paulus in eccleſiam rurſus introductus ē · et ab Arrianis macedonius inſtitutus · xij ·
Quomodo Hermogenis magiſter militū volēs Paulū ecclēſia pellē a populo ſit pemptus ⁊ que vindicta proceſſerit, xiij ·
Quia Gregorius ab Alexandria remotus et Gregorius arrianus ibi fuerit euocatus, xiiij · libus iuliꝰ romanꝰ ſcripſerit. xv
Athanaſio Paulo et alijs orthodoxis epis rome poſitis quid orieta-